

Sygn. akt II PK 190/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa L.I.
przeciwko „H.” Spółka z o.o. w R.
o zapłatę wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 maja 2018 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 2 lutego 2017 r., sygn. akt VII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w Ś. oddalił apelację L.I. od wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 4 października 2016 r., którym oddalono jego powództwo przeciwko „H.” Spółce z o.o. w R. o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie prawa materialnego tj.: 1) art. 77⁵ § 1 w związku z art. 151¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p. wyrażające się w przyjęciu, że wypłacona powodowi dieta w wysokości 47.773,78 zł za sporny okres może zostać zaliczona na poczet przysługującego mu wynagrodzenia z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych, podczas gdy diety i inne świadczenia przysługujące z tytułu podróży nie stanowią wynagrodzenia za pracę, lecz inne świadczenia związane z pracą i nie mogą być zaliczane na poczet przysługującego powodowi wynagrodzenia z tytułu pracy w godzinach nadliczbowych; 2) art. 498 i art. 499 k.c.

w związku z art. 300 k.p. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na dokonaniu potrącenia wzajemnych wierzytelności stron, w sytuacji gdy pozwany nie złożył skutecznie powodowi oświadczenia w przedmiocie potrącenia ani też nie złożył w toku procesu zarzutu potrącenia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością, przejawiającą się w postawieniu na równorzędnym poziomie na gruncie prawa materialnego dwóch świadczeń pracowniczych o zasadniczo rozbieżnym charakterze, tj. wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, którego podstawę naliczenia stanowi art. 151¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p. i wynagrodzenia z tytułu podróży służbowej uregulowanego w art. 77⁵ k.p. Skarżący podniósł, że należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową nie posiadają żadnego elementu charakteryzującego wynagrodzenie za pracę, co wynika z bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego. Nieuprawnione zaliczenie wypłaconych należności z tytułu podróży służbowej na poczet wynagrodzenia za pracę sanuje proceder pracodawcy wykorzystywania instytucji podróży służbowej do ukrywania wynagrodzenia i czasu pracy w celu zmniejszenia obciążeń podatkowych i składkowych, co uderza w prawa pracownika, gdyż uszczupla wysokość środków zgromadzonych na jego subkoncie w ZUS. Zgodnie bowiem z § 2 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (dalej jako rozporządzenie), podstawy wymiaru składek nie stanowią diety i inne należności z tytułu podróży służbowej pracownika. Nie ma zaś wątpliwości, że pracodawca zakwalifikował dokonywane na rzecz powoda wypłaty jako diety i nie odprowadził od nich należnych obciążeń publicznoprawnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia

podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia

się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie wykazał występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność.

Po pierwsze, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że strony mogą określić w stosunku do pracowników wykonujących stale pracę poza zakładem pracy, obok wynagrodzenia zasadniczego, także ryczałt za godziny nadliczbowe (art. 151¹ § 4 k.p.c.) oraz że ustawa nie precyzuje formy takiego ryczałtu, przez co należy przyjąć, że może on mieć różną formę i nazwę (por. wyrok z dnia 17 czerwca 2008 r., I PK 307/07, LEX nr 494039). Po drugie, czym innym są świadczenia z tytułu podróży służbowej i czym innym kompensata zwiększonych wydatków wykonywania pracy poza umówionym miejscem pracy. Nie może zatem dojść do naruszenia art. 77⁵ k.p., gdy pracownik nie jest w podróży służbowej, a w konsekwencji do obrazy § 2 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia, który pozwala odliczyć od przychodu (podstawy wymiaru składek) tylko świadczenia z tytułu podróży służbowej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2012 r., III UK 54/11, LEX 1157573 oraz z dnia 30 października 2013 r., II UK 111/13, LEX nr 1393796). Po trzecie, przedmiotem postępowania w sprawie było żądanie skarżącego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Ze stanu faktycznego sprawy wynika, że skarżący nie przebywał w podróży służbowej, a tym samym nie przysługiwały mu świadczenia z tego tytułu, o których mowa w art. 77⁵ k.p. oraz że pozwana Spółka wypłaciła skarżącemu wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych w formie świadczenia określonego jako „dieta”, które pokryło w całości należne mu wynagrodzenie określone w art. 151¹ k.p. Natomiast kwestia ewentualnego naruszenia przez pracodawcę przepisów dotyczących przychodu jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pozostaje poza przedmiotem postępowania

w sprawie. Wszystko to oznacza, że teza skarżącego o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie została przez niego wykazana.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.